

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
відділу поліції № 2 Бучанського районного
управління поліції Головного управління
Національної поліції в Київській області
04.07.2024**

м. Київ, 2024

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 04.07.2024 групою НПМ здійснено відвідування відділу поліції № 2 Бучанського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Київській області (далі – ВП, відділ поліції).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Нікулін Віталій Андрійович, заступник Керівника Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Коноплястий Сергій Миколайович, заступник начальника відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Куцопатрий Дмитро Сергійович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Відділ поліції розташований за адресою: Київська область, м. Ірпінь, вул. Мінеральна, 7а (фото 1, 2).

Відповідно до наказу Національної поліції України від 16.04.2024 № 404 у відділі поліції з 22.04.2024 запроваджений пілотний проект «Інформаційна підсистема «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» - далі ІП «Custody Records».

Дана система забезпечує фіксацію всіх дій, які проводяться із затриманими особами в зонуваних приміщеннях відділу поліції: кімнаті для проведення слідчих дій, кімнаті для конфіденційного побачення із захисником, кабінеті або робочому місці інспектора дотримання прав людини, кімнаті очікування. Всі зоновані приміщення ІП «Custody Records» обладнані камерами спостереження із записом звуку (крім кімнати для конфіденційного побачення із захисником) (фото 3, 4, 5).

Вказана система допомагає запобіганню незаконному затриманню осіб, удосконалює систему їх захисту від катувань і належного поводження, а також підвищує стандарти захисту прав поліцейських від можливих неправдивих звинувачень у неправомірних діях.

У відповідності до вимог Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2018

№ 1026, у відділі поліції внутрішні камери відеоспостереження забезпечені можливістю архівації даних не менше 30 діб.

Протягом 2024 року співробітниками відділу поліції затримано 25 осіб, з яких: за вчинення адміністративних правопорушень – 8 осіб, затриманих за підозрою у вчиненні злочину – 14 осіб, затриманих за вчинення кримінальних проступків – 1 особа, затриманих на підставі ухвали слідчого судді, суду – 2 особи.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування відділу поліції групою НПМ здійснено 01.07.2020.

За результатами попереднього відвідування надано рекомендації щодо:

проведення у відділі поліції опитування і процесуальних дій з відвідувачами, запрошеними та доставленими лише в спеціально відведених та обладнаних для цього службових приміщеннях;

належного ведення службової документації (журналів);

забезпечення своєчасності інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги;

приведення умов тримання до національних та міжнародних стандартів в кімнаті для затриманих;

обладнання кімнати для проведення слідчих дій та кімнати для конфіденційного побачення затриманого із захисником;

забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які згідно із своїми службовими обов'язками зобов'язані володіти знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги.

У ході відвідування встановлено, що більшість рекомендації наданих за результатом попереднього відвідування виконані.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Упродовж 2023-2024 років до відділу поліції надійшло 17 повідомлень громадян про можливі неправомірні дії працівників поліції, побиття.

У порушення вимог частини 4 статті 216 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) та частини 3 статті 8 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» керівництвом відділу поліції запроваджено негативну практику розгляду відомством повідомлень про можливі кримінальні правопорушення, які за інформацією заявників (потерпілих) вчинені працівниками поліції, без своєчасного та невідкладного інформування відповідного територіального управління Державного бюро розслідувань, а також відповідної реєстрації таких відомостей у Єдиному реєстрі досудових розслідувань (далі – ЄРДР).

За результатами перевірки фактів, викладених у цих зверненнях, працівниками поліції кримінальні провадження не реєструвались, до органів Державного бюро розслідувань інформація та повідомлення не направлялись.

Так, зокрема 19.02.2024 надійшло повідомлення від громадянина Г., зареєстроване під № 2713, про факт нанесення йому тілесних ушкоджень працівником поліції. За результатами проведеної працівниками поліції перевірки викладені у заяві факти не підтвердились.

Аналогічним чином розглянуті повідомлення, зареєстровані упродовж 2023-2024 року під №№ 2468, 2889, 6328, 6829, 7739, 9109, 9241, 14512, 19408, 21024, 21610, 23184, 26776, 1199, 1595, 2709.

2. Незважаючи на вимоги статті 212 КПК України, якою визначено, що в органі, до складу якого входить підрозділ органу досудового розслідування, мають бути призначені одна або декілька службових осіб, відповідальних за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих, у відділі поліції зазначені службової особі не призначені.

В результаті цього жодні обліки та записи усіх дій, що проводяться із залученням затриманих слідчими осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, а також підозрюваних, яким обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, не ведуться, письмові доповіді керівнику слідчого підрозділу про стан дотримання прав осіб, затриманих за підозрою у вчиненні злочину, та інших у відділі поліції відсутні.

Вищезазначене свідчить про ігнорування керівництвом відділу поліції виконання доручення Національної поліції України щодо перегляду та приведення до 18 травня 2024 року нормативно-правових актів у відповідність із Законом України № 3623-ІХ «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо посилення ефективності функціонування інституту службових осіб, відповідальних за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих».

3. При вивченні протоколів про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, в окремих випадках встановлено суттєві порушення щодо їх відповідності вимогам кримінального процесуального законодавства.

Так, у порушення статті 104 КПК України службові особи управління поліції у протоколах про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, не зазначають інформацію щодо часу проведення процесуальної дії.

Зокрема, відсутній час закінчення складання протоколу у протоколах про затримання [REDACTED] П., [REDACTED] А., [REDACTED] О., [REDACTED] О., [REDACTED] О., [REDACTED] М.

4. У порушення вимог пункту 3 Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2003 № 1561 (далі – Положення), підпунктів 9, 10 пункту 3 наказу Національної поліції України від 21.07.2017 № 747 «Про оголошення вироків судів стосовно колишніх поліцейських», незважаючи на наявність 4 кімнат для проведення

слідчих дій, встановлені випадки проведення процесуальних дій із запрошеними та доставленими особами в службових кабінетах відділу поліції без належної відеофіксації таких дій.

Зокрема, під час відвідування, в приміщенні відділу поліції проведено конфіденційне спілкування із запрошеною особою, яка повідомила, що опитування проводилось в службовому кабінеті слідчого. В подальшому слідчий відділу поліції також підтвердив вказаний факт.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у Другій Загальній доповіді [СРТ/Inf (92) 3]) наголошував, що електронні записи є додатковою гарантією недопущення жорстокого поводження із затриманими особами та надають також значні переваги самій поліції, оскільки виключають безпідставні звинувачення у фізичних чи психологічних знущаннях. Наявність записів здійснених поліцією допитів також зменшить вірогідність навмисної відмови затриманих осіб від попередньо наданих свідчень.

5. В кімнатах для затриманих (далі – КЗ) відділу поліції порушуються вимоги пункту 11 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями, пункту 18.2 Європейських пенітенціарних правил (Рекомендація № R (2006) 2 Комітету Міністрів держав-учасниць) (далі – Європейські пенітенціарні правила), оскільки конструкція вікон не дозволяє утримуваним особам власноручно відкривати кватирки для провітрювання.

Для забезпечення затриманих осіб питною водою, у разі їх розміщення до КЗ, використовується проточна вода з централізованого водопроводу, однак висновку Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів щодо придатності для використання проточної води в КЗ в якості питної, працівники відділу поліції групі НПМ не надали. Крім того в кімнаті для затриманих відсутні засоби гігієни.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, стаття 213 Кримінального процесуального кодексу України).

6. У порушення пункту 9-1 Порядку інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363, посадові особи відділу поліції не здійснюють щоквартальні звірки відомостей з Північним міжрегіональним центром з надання безоплатної правничої допомоги.

7. Всупереч вимог пункту 20 розділу VII Інструкції, у журналі інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим відсутні записи про час початку та закінчення конфіденційних побачень затриманих із захисниками.

Крім того, зазначений журнал ведеться неналежно, оскільки виявлено

велику кількість випадків невнесення необхідної інформації у відповідні графи.

Зокрема, відсутня інформація про підстави затримання (записи №№ 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 17, 22, 23), а в записі № 9 про дату і час прибуття адвоката.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

8. Пунктом 14 частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція відповідно до покладених на неї завдань вживає всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я.

Згідно інформації, отриманої від посадових осіб Бучанського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Київській області, у порушення вимог частини першої статті 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» та Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115, у відділі поліції лише 2 працівника зі всього складу (за штатом 107) пройшли підготовку щодо володіння знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги та отримали відповідні посвідчення.

9. Відповідно до вимог Додатку 2 Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440, в чергових частинах територіальних підрозділів поліції повинні бути в наявності дві аптечки першої медичної допомоги. Однак, відвідування НППМ встановлено, що у відділі поліції аптечки першої медичної допомоги, які знаходяться в черговій частині, не забезпечені необхідною кількістю медичного інвентарю і лікувальних засобів для надання домедичної невідкладної допомоги. Крім того, виявлені медичні засоби у яких термін придатності закінчився.

10. Під час спілкування встановлено факти, що працівники поліції не володіють положеннями Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України та Державної служби України з контролю за наркотиками від 22.10.2012 № 821/937/1549/5/156, у разі затримання осіб, які перебувають на замісній підтримувальній терапії та Порядком взаємодії закладів охорони здоров'я, територіальних органів внутрішніх справ, установ виконання покарань і слідчих ізоляторів у частині забезпечення наступності диспансерного спостереження за ВІЛ-позитивними особами, здійснення клініко-лабораторного моніторингу за перебігом хвороби та проведення антиретровірусної терапії, затвердженого наказом Міністерства

охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 05.09.2012 № 692/775/1311/5, у разі затримання особи, яка потребує отримання препаратів антиретровірусної терапії.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Відділу поліції № 2 Бучанського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Київській області забезпечити:

1. внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про кримінальні правопорушення, віднесені до підслідності Державного бюро розслідувань, та невідкладне інформування територіального управління Державного бюро розслідувань відповідно до частини 4 статті 216 КПК України;

2. призначення особи відповідальної за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих (крім слідчих, дізнавачів, керівників органів досудового розслідування, керівників органів дізнання, інших співробітників підрозділу органу досудового розслідування та оперативних підрозділів) та належне виконання обов'язків передбачених КПК України;

3. дотримання вимог статті 104 КПК України в частині фіксації у протоколах інформації щодо часу закінчення складання протоколу;

4. проведення опитування та інші процесуальні дії із запрошеними, доставленими та затриманими особами в кімнаті для проведення слідчих дій управління поліції з їх відеофіксацією;

5. обладнання кімнати для затриманих умови тримання в якій відповідатимуть національним та міжнародним стандартам;

6. проведення щоквартальних звірок відомостей про випадки затримання осіб з Північним міжрегіональним центром з надання безоплатної правничої допомоги;

7. внесення до журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим інформації про час закінчення конфіденційних побачень затриманих із захисниками та належне його ведення;

8. проходження підготовки щодо володіння знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги працівниками поліції з отриманням відповідного посвідчення.

9. наявність аптечок першої допомоги з необхідною кількістю медичного інвентарю, лікувальних засобів та актуальним терміном придатності;

10. вивчення працівниками поліції Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України та Державної служби України з контролю за наркотиками від 22.10.2012 № 821/937/1549/5/156, та Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, територіальних органів внутрішніх справ, установ виконання покарань і слідчих

ізоляторів у частині забезпечення наступності диспансерного спостереження за ВІЛ-позитивними особами, здійснення клініко-лабораторного моніторингу за перебігом хвороби та проведення антиретровірусної терапії, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 05.09.2012 № 692/775/1311/5.

До звіту додаються наступні документи та матеріали:
Фотознімки, отримані за результатами відвідування управління поліції.

Керівник групи НПМ
Заступник начальника відділу
інспектування об'єктів контролю в
правоохоронних, судових органах та
військових формувань Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини

Сергій КОНОПЛЯСТИЙ

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

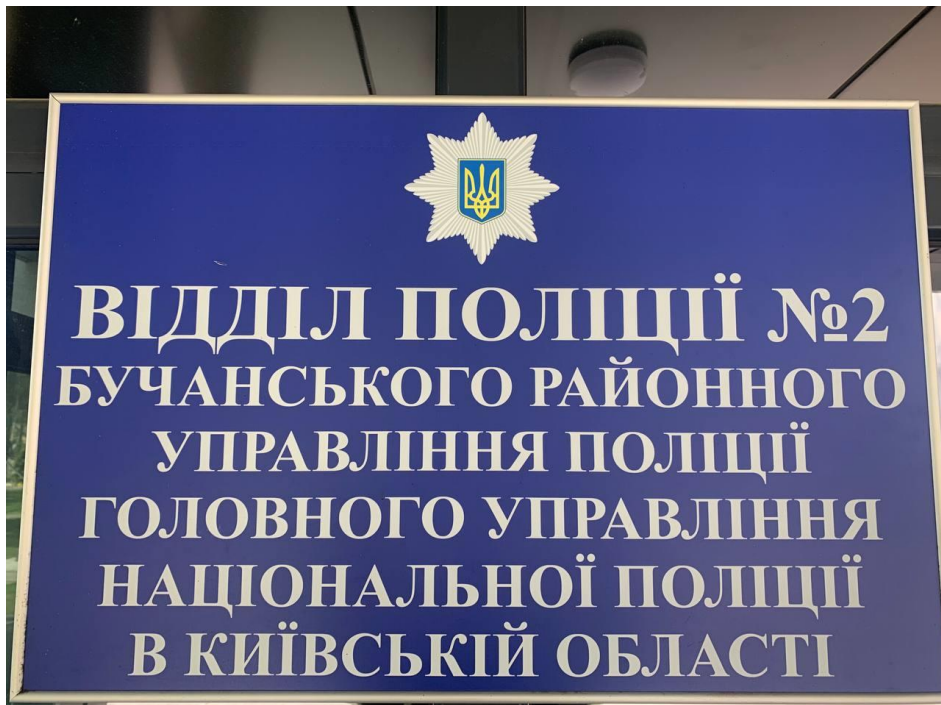

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

